

- ג. יש אומרים שלהלכה יש לנקוט אולם והיכל חדא קדושה היא (עפ"י מאירי; תוי"ט). ויש סוברים שתי קדושות הן (ע' קרית ספר בית הבחירה א; מנחת חינוך קפד, ג).
- ד. יש מי שכתב שבזמן שכהן גדול בא לפני ולפנים לכפר, אין איסור כניסה מדאוריתא אלא כאשר נמצא הכהן בבית קדשי הקדשים, לא כשהוא בהיכל, בכניסה וביציאה. לא אסר הכתוב בכניסה וביציאה אלא כשהכהן נמצא במקום שהוא מכפר (חדושים ובאורים).

דף מה

- עו. א. כמה מערכות היו על המזבח בכל יום וכמה ביום הכפורים?
ב. מנין להצתת אליתא (= קיסם דק) בראשו של מזבח ובכהן כשר ובכלי שרת?
ג. מהיכן היו מביאים אש למנורה ולמחטה הנכנסת לפני ולפנים?
- א. לדברי רבי יהודה, בכל יום היו על המזבח החיצון שתי מערכות; אחת מערכה גדולה שעליה מקטירים כל הקרבנות, ועוד מערכה שניה של קטורת – ממנה לוקחים גחלים להקטרת קטורת בהיכל (הוא העלה על מוקדה על המזבח כל הלילה – זו מערכה גדולה. ואש המזבח תוקד בו – זו מערכה שניה).
מערכה שניה של קטורת, היו מקטירים עליה שני בזיכי לבונה של לחם הפנים. מערכה זו נתונה בדרום-מערב המזבח, מול פתח ההיכל. והיו נותנים עליה עצי תאנה לפי אומדן חמש סאים גחלים. ובשבת – שמונה סאים (עפ"י תמיד כט; זבחים נח).
- רבי יוסי מוסיף מערכה שלישית לקיום האש (והאש על המזבח תוקד בו. – שאם אש מערכה גדולה אינה מתגברת, מוסיפים עליה מזו (רש"י ועוד). והרמב"ם (תמידין ב, ד) כתב: לקיים בה מצות האש, להיותה תמיד על המזבח). וכן סובר רבי שמעון (רש"י).
- לרבי יהודה אין צריך מערכה מיוחדת לקיום האש כי בכל עת ועת היו הכהנים מוסיפים עצים למערכה גדולה (רבנו יהונתן. וכן נקט המנחת-חינוך (קלבה, ה) שלר' יהודה מתקיימת מצות 'אש תמיד' במערכה גדולה. וכתב לפי זה [שלא כמשמעות דברי החינוך] שאפילו לרבי יוסי, אם לא עשו מערכה שלישית ודלקה אש במערכה האחרת, לא ביטלו מצות 'אש תמיד').
- רבי מאיר מוסיף מערכה רביעית לאברים ופדרים שלא נתעכלו מבערב (ואש. ומדובר באברים שלא משלה בהם האור להוציאם מתורת בשר ועדיין הם קשים מאד (עפ"י ראשונים). וחכמים אינם דורשים וא"ו, ולשיטתם מחזירים אברים ופדרים על גבי מערכה גדולה לאחר סידורה).
- א. יש מי שנקט שהקטרת אברים ופדרים של אתמול היתה לאחר הקטרת אברי התמיד של שחר, שהרי אסור להקטיר דבר מקודם לתמיד (עפ"י המפרש לתמיד כט). ואילו הרא"ש והראב"ד (שם) אינם סוברים כן מפני שהקטרה זו סוף עבודת הלילה היא. וכן נקטו הגר"א וריעב"ץ שם.
- ב. הלכה כרבי יוסי שבכל יום היו שלש מערכות, ולא היתה מערכה מיוחדת לאברים ופדרים שלא נתעכלו (ערמב"ם תמידין ב, ד-ה).
- ביום הכפורים נוספת מערכה אחת לצורך נטילת גחלים לקטורת שלפני ולפנים (והאש על המזבח. ולכולי עלמא דורשים יתור וא"ו ה"א).
- ב. מצוה להצית אש המערכה בכל יום על ידי קסמים דקים על המזבח, ולא יציתם מלמטה ויעלם כשהם דלוקים. (רבי יהודה דורש זאת מוהאש על המזבח תוקד בו. ורבי שמעון ורבי יוסי דורשים מונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח).

הצתה זו לא תהא אלא בכהן כשר ובכלי שרת (– בגדי כהונה. רבי יהודה דרש מונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח. ורבי שמעון ורבי יוסי סוברים שאין צריך לימוד מיוחד על כך שהרי זר אינו קרב על המזבח).

א. הצתת מערכה גדולה ומערכה שניה היו ביחד (עפ"י תוס'. ובשפת אמת צדד לומר שאותן מערכות אינן צריכות להיות ביחד בדוקא). ואילו הדלקת מערכה שלישית אין לה שעה קבועה אלא כל היום זמנה (עפ"י לחם משנה תמידין ב, ד. וע' מנחת חינוך קלב, ד). ויש מהראשונים שכתב שמערכה זו היתה נעשית יחד עם המערכה הגדולה (עפ"י הראב"ד תמיד פ"ב).

ב. השפת-אמת כתב לפרש שאסור לכהן לעמוד למטה מן המזבח ולהצית האש על המזבח על ידי מפוח [אף לרבי יהודה]. וכתב שלפי פרש"י כשר הדבר, כי לא נתמעט אלא זר העושה כן – משמע הא כהן כשר.

ג. ברמב"ם (תמידין ב, ט) משמע שהצתת האש עיקרה במערכה השלישית שנועדה לקיום האש [אבל לפרש"י יתכן שאין בה כלל דין 'הצתה' שהרי נועדה רק לתיגבור האש שבמערכה גדולה].

ג. אש למנורה היו מביאים ממזבח החיצון (אש תמיד תוקד על המזבח – אש תמיד שאמרת לך במנורה, לא תהא אלא בראשו של מזבח החיצון, ממערכה גדולה. תוס'). וכן אש מחתה באה משם (ולקח מלא המחתה גחלי אש מעל המזבח מלפני ה' – ממזבח החיצון שמקצתו לפני ה', כנגד הפתח). וכשר להביאו מכל שטח המזבח (מעל המזבח).

א. כתבו התוס' עפ"י הסוגיא בזבחים (נח) שלכתחילה מצוה להביא מכנגד הפתח, במערב – הן בקטורת יום הכפורים הן בקטורת שבכל יום.

ומדברי הרמב"ם (יוהכ"פ ד, א. ע"ש בלח"מ) יש מדייקים שאין צריך מכנגד הפתח ממש אלא ממערב המזבח.

ומלשון רש"י משמע שהמערכה חייבת להיות עד מול הפתח ממש, אבל אפשר ליטול הגחלים מצדי הפתח, צפון או דרום (עפ"י תוס' הרא"ש).

ב. הביא גחלים מן ההדיוט – אינו כשר (כ"מ בפירוש הראב"ד לתורת כהנים צו, א, ובריטני"א עירובין סג בשמו. עפ"י חונן דעה).

ג. כאשר בא ומצא נר מערבי כבה ושאר הנרות דלוקים; יש אומרים שצריך להדליקו מאש מזבח החיצון דוקא (עפ"י רמב"ם תמידין ג, יג ובפיה"מ תמיד ו, א). וי"א שמדליק משאר הנרות. לא מיעטו אלא שלא ידליק מאש שבמזבח הפנימי או מאש אחרת (ראב"ד בהשגות שם).

דף מו

עז. א. אברי עולה שניתותרו מאתמול – האם עושה להם מערכה בפני עצמה? מה הדין בכשרים ובפסולים, בחול ובשבת?

ב. קרבן ציבור, האם מקטירים את אימוריו בטומאה?

ג. המכבה אש מחתה ומנורה – האם חייב משום לא תכבה?

א. לדברי רבי מאיר, אברי עולה שניתותרו – עושה להם מערכה בפני עצמה וסודרם. ולחכמים (רבי יהודה ורבי יוסי. והלכה כמותם) – מסדרים אותם על מערכה גדולה, כאמור לעיל.

לפי בר קפרא ורבא, לדברי רבי מאיר, אפילו פסולים [שדינם אם עלו לא ירדו] עושה להם מערכה בפני